

Jacob Peter Petersen: *Beskrivelse over min Reise til Amerika 1862-66; Erindringsserien »Folk Fortæller«* nr. 10. (Foreningen Danmarks Folkeminder, 1983). 38 s., ill.

Dansk Folkemindesamling udgiver denne lille skriftserie, som indtil nu består af ialt 12 hæfter. Formålet hermed er »at tilvejebringe en alternativ historieskrivning, en historie der skrives af folk, der selv har oplevet den... ...Det er en historieskrivning der har rødder i mundtlig historisk fortælletradition, som i alt for høj grad overses af etablerede historikere« – således står det at læse på præsentationfolderen. Anmelderen, der vel må regnes til de etablerede, vil jo nok mene, at memoirer er en meget vigtig kildegruppe, og de har altid været anset som sådan. Forklaringen ligger nok i, at man før i tiden har beskæftiget sig med berømte personers erindringer, mens den omtalte skriftserie er skrevet af »almindelige« folk.

Jacob Peter Petersen var gårdmandssøn fra Store Magleby, og han fortæller om sin rejse til og sine 4 år i USA. De var fyldt med genstridigheder; sygdom, en rejsekammerats død, indianer- og røverriske overfald. Han tog hurtig hjem igen, og det menes, at han kort efter skrev sine oplevelser ned. Manuskriptet har været i familiens eje og blev i 1970'erne gjort trykklar under bibeholdelse af den oprindelige retskrivning, som bærer præg af hans dialekt. Erindringerne er forsynet med gamle fotografier, slægtshistoriske noter bag i heftet, nutegnede vignetter og stikord i marginen. De sidste to ting kunne måske undværes.

Ellers er det et godt initiativ at udgive disse illustrative erindringer.

Gerda Bonderup

Simo Køppe: *Psykologiens udvikling og formidling i Danmark i perioden 1850-1980*. (G.E.C. Gad, 1983). 251 s.

Psykologien er som bekendt en ung videnskab. Nok har filosoferne siden Aristoteles tænkt over og skrevet om sjælens natur, men først omkring 1850 etableres den eksperimentelle psykologi, og faget begynder at tage form – men den dag i dag er der stadig uenighed om dets natur og grænser.

Siden 1675 havde man haft filosofikum ved Københavns Universitet, og her underviste professorerne i psykologi – på rent spekulativt grundlag, ganske vist, men ikke uden nytænkning, og Harald Høffdings *Psykologi* (1. udgave 1882) er et banebrydende værk, der udkom i en række udgaver på 11 sprog. Men det kneb med den eksperimentelle side af sagen. Alfred Lehmann, der var uddannet ingeniør, fik 1886 etableret et »psykofysisk« laboratorium i kælderen i Metropolitan-annekset på Frue Plads, men først i 1918, året før sin død, fik han oprettet et magisterstudium i psykologi. Edgar Rubin overtog hans stilling, efterfulgtes selv af Tranekjær Rasmussen, og siden kom Franz From til, men endnu i 1960 var der kun tre heltidslærere ved Psykologisk Laboratorium (nu er der 30). I 1944 blev cand.psych.-studiet oprettet, og det blev siden det store modefag. I slutningen af 70'erne var der over 5000 (fem tusinde) psykologistuderende i Danmark.

Uden for universitetsverdenen voksede der en interesse for psykoanalyse frem med Sigurd Næsgaard som primus motor, og enkelte magistre som f.eks. Poul Bahnsen på Psykoteknisk Institut kom til at præge den populærpsykologiske litteratur. Men alt i alt kan man fastslå, at dansk psykologis